

ЗАКЛУЧОЦИ

од работната средба на Советот за евроинтеграции на МАНУ со претставници на СЕП на Владата на Република Македонија

Советот за евроинтеграции на Македонската академија на науките и уметностите, на својата работна сесија одржана на 27. 04. 2016 година, во соработка со Секретаријатот за европски прашања на Владата на Република Македонија, дебатираше за Националната програма за усвојување на правото на Европската унија - ревизија 2016 - 2018 година. Програмата, пред членовите на Советот ја презентираше заменик-претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за европски прашања, д-р Арбр Адеми, кој е и член на Советот по службена должност. По опстојната дебата, Советот за евроинтеграции на МАНУ, до СЕП и Владата на Република Македонија, ги упати следниве констатации и сугестии:

Прво, тешката политичка и општествена криза низ којашто проаѓа Република Македонија не смее да ја дерогира работата на Советот за евроинтеграции на МАНУ. Напротив, Советот и во овој тежок период низ кој проаѓа земјата со уште поголема упорност и посветеност ќе работи на основите цели зацртани во Меморандумот за соработка на МАНУ и СЕП - ќе иницира и ќе организира дебати по клучни прашања од евроинтеграцискиот процес на Република Македонија, јасно ќе ги идентификува најзначајните прашања, проблеми и ограничувања на нашиот пат кон ЕУ, и ќе нуди можни решенија за нивно надминување, преку сериозен научен и стручен пристап, кој ова тело може да го обезбеди, па дури и да постигне синергетски ефект со соединување на научниот потенцијал на МАНУ и на пошироката академска заедница и професионалноста и стручноста на експертите на СЕП.

Второ, Советот потенцира дека не постои алтернатива за развојните перспективи на Република Македонија надвор од евроатласкиот интеграциски процес, поради бројни причини: од географска гледна точка, Македонија е дел од Европа; ЕУ е наш релевантен пазар - 70 - 80 % од вкупната надворешно - трговска размена на нашата земја се одвива со земјите членки на ЕУ; Македонија е мала земја, со мал пазар, т.е. со пазар со мала апсорпциона моќ, поради што нашите претпријатија не можат да реализираат економии од обем и да бидат конкурентни, без ориентација кон единствениот пазар на ЕУ - пазар со преку 500 милиони луѓе, со висок доход и висока куповна моќ и пазар кој ќе ги принудува нашите економски субјекти постојано да се справуваат со висок конкурентски притисок и постојано да ги подобруваат перформанските на своето работење; надвор од економските аргументи, треба да се има предвид и фактот дека ЕУ обезбедува мир, сигурност, безбедност за своите граѓани, почитување на човековите права, владеење на правото, демократија и дека во земјите членки ги промовира другите западни стандарди со истовремено почитување на различностите - националните, верските, културните итн.

Трето, потенцирајќи го големото значење на документот што беше предмет на денешната дебата - Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија, за сумирање на напредокот на Република Македонија во евроинтеграцискиот процес, но и за сумирање на идните обврски и приоритети и ограничувања на нашиот пат кон ЕУ, членовите на Советот до СЕП и надлежните ресори на Владата на Република Македонија ги упатија следниве забелешки и сугестии:

- Во иднина е неопходно во овој документ да се обезбеди подобра балансираност на неговите структурни делови, кои синтетички гледано, ги опфаќаат: клучните прашања во сферата на економијата, во областа на политичките критериуми (демократија, реформи на јавната администрација, владеење на правото, човековите права и заштита на правата на мнозинските заедници и сл.) и во доменот на образованието и културата, животната средина и сл. Имено, во документот се широко елаборирани економските критериуми, но во определена смисла се запоставени другите области, во кои земјата се соочува со сериозни проблеми.
- неопходно е во документот посебно да се потенцираат сферите во кои забелешките на ЕК, на Извештајот на Прибе и на други релевантни документи на ЕУ, се најголеми, со јасна елаборација на приодите за нивно надминување.
- Советот укажа дека веќе во овој момент е можно да се селектираат посебно значајни и сензитивни прашања и проблеми поврзани со евроинтеграцискиот процес, кој бараат подлабока анализа и елаборација - назадувањето на земјата во исполнувањето на политичките критериуми, судскиот систем, неговата поставеност и неговата логика на функционирање, проблемите во сферата на образованието и културата, медиумите, дејствувањето на политичките партии, споеноста на паритиите со државата, кредибилитетот на институциите, истражувањето и развојот, фискалната одржливост на земјата, пазарот на труд, статистиката итн.
- Членовите на Советот сугерираат да се подготви листа на приоритетни прашања и искажаа подготвеност за нив да отворат научни расправи и дебати (конференции, тркалезни маси, научни и стручни анализи, изработка на научни проекти и сл.), со вклучување на компетентни кадри од пошироката академска заедница и од другите научни институции од земјата, со цел да се понудат научно издржани предлози и сугестии кои ќе им користат на креаторите на политиките во реализација на нашата стратешка цел - Македонија полноправна членка на НАТО и ЕУ.